

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Снежана Атанасова Попова, преподавател във Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висшето образование: 1. Педагогически науки
професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...
научна специалност: 05.07.03. Методика на обучението по музика

Автор: *Борис Лъчезаров Овнарски*

Тема: Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище

Научен ръководител: *проф. д.н. Румен Потеров*

1. Общо описание на представените материали

Със заповед №. 1033/04.06.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *„Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище“* за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Автор на дисертационния труд е Борис Лъчезаров Овнарски, редовен докторант към катедра „Музика“ във Факултет по изкуствата на ЮЗУ „Н. Рилски“.

Докторантът е представил необходимите документи, свързани с процедурата за защита на дисертационния труд. Приложени са:

- дисертационен труд на тема: *„Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище“*, който се състои от 246 страници, от които 35 страници приложения;
- автореферат;
- европейски формат на автобиография;

- списък с 3 публикации върху научната проблематика на дисертационния труд.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Кандидатът за образователна и научна степен „Доктор“ Борис Лъчезаров Овнарски е роден на 30 юли 1991 година. През 2014 година завършва специалност „Педагогика на обучението по музика“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ с образователно-квалификационна степен „Бакалавър“, а през 2015 г. магистърска програма „Музикално възпитание и обучение“ в същия университет. От 2016 година е редовен докторант в докторска програма – Методика на обучението по музика в ЮЗУ „Н. Рилски“, с научен ръководител гл.ас. д-р Магдалена Лобутова при зачисляването и проф. д.н. Румен Потеров от 28.09.2017 г., със заповед на Ректора на ЮЗУ № 2141 от същата дата.

Докторант Борис Овнарски е работил като учител по музика през 2015 г. в VIII СУ „Арсени Костенцев“, Благоевград и учебната 2017/2018 в същото училище.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на формулираните цели и задачи

Дисертационният труд е фокусиран върху изследване на твърде актуален и значим проблем, който се намира в тесни връзки и зависимости с обновяването на учебните програми, преди всичко през последните 25 години и кореспондиращ с иновативността в обучението по музика, в контекста на съвременната образователна парадигма. Значимостта на разработката е свързана с това, че обучението по музика в училищен контекст се нуждае от нова визия, която да съответства на новите реалности в съвременното образователно пространство и личностно-ориентирания процес и да подпомогне и стимулира музикално-познавателните и музикално-слухови способности на учениците от българското училище при реализирането на музикалната дейност възприемане. В този смисъл, методите и формите на обучение, свързани с развитието на музикалната възприемчивост и отзивчивост у учениците поставя на преден план въпросите за взаимовръзката между традициите и иновативността в музикалното обучение при реализиране на дейността възприемане – какви могат да бъдат измеренията на иновативността, до колко и до каква степен се налага придържането към традициите и възможно ли е тази музикална дейност да се разглежда като торческа. Тези въпроси винаги са стояли в ползрението на музикалните педагози и ще продължават да стават все по-актуални във все по-глобализиращият се

свят. Именно поради това представеното дисертационно изследване е ценен принос в музикално-педагогическата теория, тъй като предлага за обсъждане ключови за ефективността на обучението по музика в общообразователното училище процес компоненти.

Темата е дисертабилна и представя нов поглед върху въпроса за музикалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика, на чиято основа са обособени конкретни практически решения на редица проблеми, възникващи в процеса на обучение и произтичащи от необходимостта за търсенето на нови форми и методи за активно включване на учениците в дейността възприемане.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е структуриран в четири глави и съответните параграфи и подпараграфи към тях, включително. Дисертационният труд съдържа още увод, заключение, библиография и 3 приложения, и е с общ обем от 246 страници (с приложенията). Структурата на дисертационния труд е логически свързана с темата и дава възможност да се открият по-осезателно научните и научно-приложните аспекти на изследването.

Така използваната структура на дисертационния труд допринася за последователното и научно обоснованото интерпретиране на проблема за изясняване на същността, спецификата и необходимостта от иновативността при реализиране на дейността възприемане в обучението по музика на учениците от пети, шести и седми клас на общообразователното училище.

Докторантът логично е обосновавал актуалността на темата и подчертава, че основната цел на дисертационното изследване е насочена към развитието на музикалната възприемчивост и отзивчивост, предлагайки собствен модел, в чиято основа са залегнали методи и подходи провокиращи интереса на обучаваните, като най-важно изискване за постепенно осъзнаване на емоционално-логическото развитие на музикалните произведения, в посока адекватност на възприятието. Мотивите за избор на възрастовата група, обхващаща учениците от пети до седми клас се базират на психологическите особености на обучаваните и формирането на осъзнат избор, разглеждано като допълващ актуалността на труда фактор.

Още в самото начало на своето изследване докторантът обосновава по категоричен начин интересът си към конкретния изследователски фокус и очертава основните нерешени аспекти на проблема, установявайки отправните точки за провеждането на емпиричното проучване.

За тази цел докторантът се насочва към изясняване на психологическите основи на музикалното изкуство в контекста на възрастовите особености на обучаваните и оттук откроява основни акценти в развитието на разбирането за същността и начините на осъществяване на дейността възприемане в българското училище от средата на XX век до днес. Всичко това се превръща във важен мотивационен фактор за разработването на методическия модел.

За разработването на методическия модел докторантът обособява 9 критерия с общо 26 показателя към тях, което е красноречиво доказателство за стремежът му към задълбочено вникване в проблематиката и открояване на най-важните задачи при подбора на начините и средствата за въздействие при реализиране на дейността възприемане, но не като самостоятелен вид дейност, а като комплексно явление, като надграждаща се структура от взаимосвързани компоненти, като част от цялостното музикално развитие на учениците.

Методологическите и теоретико-практически основи на разработения кореспондират със съвременните принципи, подходи и методи в образователната сфера, определящи неговата приложимост и положителни резултати в посока оптимизирането на образователния процес при реализиране на дейността възприемане.

Ефективността на предлагания модел се определя от субектната активност, от надграждането на субектния опит посредством залегналите в него методи на обучение, провокиращи интереса и активността на обучаваните и осигуряващи осмислено овладяване на новото познание, адекватното му приложение в различни нови ситуации и самостоятелност при вземането на решения.

Това е осъществено чрез включването на разнообразни проблемно-творчески задачи в последното четвърто ниво, реализирани на екипен принцип, т.е. осигуряващ възможности за неформални дискусии и аргументиране на различни предложения и открояване на най-подходящите. Всичко това е в посока активиране и самоактивиране на учениците, както и за развиване на емоционално-оценъчните им способности по посока на пробуждане на интереса при възприемането на различни произведения.

Резултатите от емпиричното изследване са представени много прецизно и коректно от докторанта. Научният анализ на получените емпирични данни е на високо професионално равнище и отразява основните компоненти на изследвания проблем. Направените **изводи и обобщения** са релевантни на предложените анализи. Конкретните теоретически аспекти на изследването и практически изводи придават цялостност и завършеност на изследването, което има теоретико-приложен характер.

5. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са от научно-приложен характер:

Първо, трябва да се отбележи, че за пръв път се наблюдава толкова широко присъствие на педагогиката и психологията в научна разработка по музика, което трябва да продължи като тенденция в интегрирането на тези научни области в бъдеще.

Второ, дисертационният труд предлага задълбочено изследване, свързано с изясняването на концептуалните и приложните измерения на музикално-педагогическите подходи при реализиране на дейността възприемане на учениците от пети до седми клас на общообразователното училище.

Трето, дисертантът успешно прилага теоретично обоснованата същност на музикалното възприятие при разработването на инструментариум за неговото развитие, тясно обвързвайки го с психологическите особености на съответната възрастова група.

6. Критични бележки и препоръки

Ако дисертационният труд се предложи за отпечатване, което убедено препоръчвам на автора, може би е целесъобразно да се разшири методическият аспект на предложения модел чрез прилагането на някои примерни уроци за всяко едно от нивата на разработения модел, които да изпълняват функцията на **методическо ръководство** в дейността на учителите. Тази препоръка е извън предмета на настоящия дисертационен труд и е само пожелание към бъдещите насоки на развитие на педагогическите умения на докторанта.

В заключение, въз основа на изложените аргументи, потвърждаващи безспорните достойнства на проведеното теоретико-емпирично изследване и авторския научно-приложен принос на Борис Лъчезаров Овнарски убедено давам **положителната** си оценка за разработения дисертационния труд.

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема *„Развитие на емоционалната възприемчивост и отзивчивост в обучението по музика на учениците от общообразователното училище“* отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ЮЗУ „Н. Рилски“, на основание на което предлагам на научното жури **да присъди**

образователната и научна степен „доктор“ на Борис Лъчезаров Овнарски в област на висшето образование: 1. Педагогически науки; професионално направление: Педагогика на обучението по...; научна специалност: 05.07.03. Методика на обучението по музика.

07.06.2019 година
Благоевград

Становище:
/доц. д-р Снежана Атанасова Попова/